

ЖУРНАЛІСТИКА

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2022.1.7>
УДК 070.489-053

Володимир СУПРУН

доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства, Національний університет водного господарства та природокористування, вул. Соборна, 11, Рівне, Україна, 33028
ORCID: 0000-0002-5290-3493

Volodymyr SUPRUN

Doctor of Philology, Associate Professor, Professor at Journalism and Ukrainian Studies Department, National University of Water and Environmental Engineering, 11 Soborna str., Rivne, Ukraine, 33028
ORCID: 0000-0002-5290-3493

УКРАЇНСЬКІ ДИТЯЧІ ЖУРНАЛИ: ТИПОЛОГІЯ, МЕДІАКОНТЕНТ

UKRAINIAN CHILDREN'S MAGAZINES: TYPOLOGY, MEDIA CONTENT

Сучасні дитячі журнали є цінним інструментом естетичного, соціального, патріотичного, гуманістичного виховання підростаючої молоді. Саме дитячий сегмент вітчизняного журнального дискурсу, попри численні студіювання дитячої періодики, загалом продовжує залишатися поза межами журналістико-кознавчих розвідок, що й інспірує актуальність нашого дослідження. **Мета статті** – визначення й аналіз сучасної дитячої журнальної періодики, виявлення їх константних типологічних, структурних, змістових та функціональних особливостей, що маркують її як самостійне, оригінальне соціокомунікаційне явище в сучасному медіадискурсі України. **Наукова новизна.** У статті визначено типологію сучасної журнальної періодики для дітей з огляду на вікову специфіку, що відповідає не функціонально-тематичній зорієнтованості видання, а віковим особливостям реципієнта. Такий хронологічно-віковий принцип дав можливість виділити три основні групи журнальних видань для дітей: 1) журнали для найменших і дошкільнят; 2) журнали для дошкільнят і молодшого шкільного віку; 3) журнали для підлітків. Окрім того, до типологічного спектру дитячих журналів зараховуємо видання, які мають гендерну та регіональну специфіку. Медіаконтент кожного видання з аналізованого типологічного діапазону відповідає специфіці журналу, орієнтується на рівень сприйняття інформації цільовою аудиторією. Попри загалом схожий медіаконтент видань для дітей однієї типологічної групи, кожен журнал віднаходить свою нішу, задовольняючи потреби та інтереси юних читачів. У **висновках** констатуємо, що в українському медіадискурсі склалися сприятливі умови для розвитку дитячої журнальної періодики. Журнальні видання виконують розвивальну, навчальну, виховну, розважальну функцію, інспірують пізнавальний інтерес дитини, стають засобом плекання й виховання любові до людей та природи на шляху до гуманістичного і громадянського становлення юного читача.

Ключові слова: дитячий журнал, медіаконтент, типологія, аудиторія, інформація.

Modern children's magazines are a valuable tool for aesthetic, social, patriotic, humanistic education of young people. It is the children's segment of the national journal discourse, despite numerous studies of children's periodicals, in general, continues to remain outside the scope of scientific research, which inspires the relevance of our study. **The aim** of the article is to define and analyze modern children's magazine periodicals, to identify their constant typological, structural, semantic and functional features that mark it as an independent, original socio-communicative phenomenon in the modern media discourse of Ukraine. **Scientific novelty.** The article defines the typology of modern magazine periodicals for children with regard to age specifics, which corresponds not to the functional and thematic orientation of the publication, but to the age characteristics of the recipient. This chronological and age principle made it possible to distinguish three main groups of magazines for children: 1) magazines for children and preschoolers; 2) magazines for preschoolers and primary school age; 3) magazines for teenagers. The typological range of children's magazines includes publications that have gender and regional specifics. The media content of each publication from the analyzed typological range corresponds to the specifics of the magazine, focuses on the level of perception of information by the target audience. Despite the similar media content of publications for children of one typological group, each magazine finds its niche, meeting the needs and interests of young readers. **In conclusion**, we state that the Ukrainian media discourse has created favorable conditions for the development of children's magazines. Magazines perform developmental, educational, entertaining, entertaining function, stimulate the child's cognitive interest, become a means of nurturing and educating love for people and nature on the way to the humanistic and civic development of young readers.

Key words: children's magazine, media content, typology, audience, information.

Актуальність проблеми. В ареалі сучасної української періодики чільне місце посідають дитячі журнали. До основних типологічних ознак таких видань належить яскрава ілюстративність за рахунок малюнків, фотографій, збільшений розмір шрифтів, наявність інформації пізнавального характеру, ненав'язливих завдань, рубрикацій, валідність віковим особливостям та, як наслідок, різноаспектність розважального контенту (казки, вірші, розповіді, пісеньки, сканворди тощо). Як слушно зазначає І. Побідаш, «дитячі періодичні видання – важливий канал комунікації дитини, він є елементом виховання, формування та соціалізації» [8, с. 132]. Дитячі журнали є важливим інструментом естетичного, соціального, патріотичного, гуманістичного виховання підростаючої молоді. На жаль, саме дитячий сегмент вітчизняного журнального дискурсу, попри численні студіювання дитячої періодики, загалом продовжує залишатися поза «журналістикознавчим скальпелем» спеціальних соціокомунікаційних розвідок, що й інспірує актуальність нашого дослідження.

Визначення мети дослідження. Мета статті – аналіз сучасної дитячої журнальної періодики, виявлення її константних типологічних, структурних, змістових та функціональних особливостей, що маркують її як самостійне, оригінальне соціокомунікаційне явище в сучасному медіадискурсі України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові розвідки дитячої періодики розпочалися ще в кінці ХХ століття і проводилися як зарубіжними фахівцями (див. праці Б. Хайнцерлінга [13], С. Джонса [14], А. Рейда [14] та ін.), так і вітчизняними дослідниками. Зокрема, дитячій періодиці в аспекті видавничих проблем присвячено праці Н. Вернигори [3] та Е. Огар [6], особливості навчальної преси для дітей з'ясовувала О. Сидоренко [9], змістові та формотворчі чинники дитячої періодики були в центрі уваги А. Бессараб [1], специфіку регіонального контексту видань для дітей виявляли Ю. Стадницька [10], Н. Яблоновська [12], психо-сугестивні механізми впливу на дитячу свідомість і підсвідомість засобами періодичних видань висвітлювали Н. Кіт [5], Ю. Бондаренко [2]. Маємо й синтетичне дослідження, яке узагальнює наукові напрацювання щодо дитячої преси в Україні загалом І. Побідаш [8].

Виклад основного матеріалу дослідження. Не заперечуючи уже запропоновані в цілому типологічні класифікації Т. Давидченко, в основу яких покладено видову приналежність видання до пізнавального, енциклопедичного, розважального, навчального,

культурологічного, науково-популярного характеру [4], та О. Орлик, котра диференціює журнальні видання за читацьким призначенням на загальноосвітні, релігійні, наукові, розважальні [7], усе ж вважаємо їх неповними, оскільки таке ранжування періодичних видань виключає той факт, що одне й те саме видання може водночас мати кілька типологічних ознак, як-от журнал «Пізнайко», що виконує одночасно і пізнавальну, і розважальну, і навчальну, і культурологічну функції.

Тому репрезентована класифікація до певної міри умовна та потребує удосконалення, що дає нам підстави стверджувати: типологічна диференціація дитячих журналів відбувається за трьома визначними принципами: віковим, гендерним і територіальним.

На нашу думку, віковий принцип є домінуючим, адже визначає категоріальні особливості дитячих видань загалом. Відповідно до зазначеного принципу журнальні видання для дітей можна поділити на три групи: 1) журнали для найменших і дошкільнят; 2) журнали для дошкільнят і молодшого шкільного віку; 3) журнали для підлітків. Така диференціація інспірує як медіаконтент видань, так і їхнє зовнішнє оформлення, адже різновікові групи по-різному сприймають інформацію, ба більше – сам контент і його презентація ретранслюється відповідно до рівня доступності аудиторії. Кореляція інформаційності наростає з віком потенційного реципієнта: чим старша дитина, а відтак вищий когнітивний рівень сприйняття інформації, тим складніший навчальний рівень текстового масиву і спосіб його подачі.

Перша група – журнали для найменших і дошкільнят, які стають першою формою комунікації дитини із зовнішнім світом через засоби масової комунікації, тому вона має бути цікавою, інформаційною, пізнавальною. Сюди належить такі журнали, як «Малюток», «Колобочок», «Весела малеча», «Мамине сонечко», «Ангелятко», «Пізнайко», «Малюк Котя» тощо. Це перші журнали, з якими знайомиться дитина, відтак якість поліграфії, що стосується кольористики, графічного оформлення, виду паперу та формату – показники, які відповідають за зовнішню привабливість видання, має бути найвищою. Визначальною ознакою цих журналів є превалювання зображальності над інформаційністю, власне текстовий обсяг зменшено до кістякового мінімуму, а його шрифтове оформлення набирається крупним кеглем. Відсоткове співвідношення малюнків та шрифтових текстів у виданнях для найменших читачів повинно становити орієнтовно 75% на користь

ілюстративності і 25% віддається текстівці. Тому малюнки й фотографії в цих журналів мають бути сюжетними, яскравими, чіткими, якісними та викликати позитивні емоції. Як зауважують Н. Шулська та А. Манюхіна, «ілюстрації допомагають краще розтлумачити текст. Адже дітки дошкільного віку спочатку роздивляються малюнки у книгах, а потім вже сприймають текст самі або за допомогою батьків. Також завдяки малюнкам дитина краще уявляє прочитане» [11, с. 153]. Це ж стосується й обкладинки журнального видання: її іманентною ознакою є яскрава, насичена колористика. Ілюстративні фарби, їх відтінкові особливості повинні інспірувати маленького читача взяти до рук яскраву, цікаво орнаментовану річ. Зображення і малюнки розташовуються таким чином, щоб посилити інформативність текстового матеріалу, навчити дітей фантазувати, виформовувати уяву, адже зазвичай вони ілюструють казки, цікаві розповіді, загадки тощо.

Зацікавленню і привертанню уваги дитини слугує й рубрикаційна політика журналів, в яких малий читач відкриває для себе захопливий світ поезії, казок, ігор, саморобок і т. ін. Наприклад, рубрики журналу «Малюнок» мають як постійний характер («Прочитай сам», «Саморобка», «З днем народження!»), так і одноразовий, де публікуються цікаві казки, вірші, скоромовки, лічилки тощо. Постійні тематичні рубрики тут мають розвивальний та навчальний характер, оскільки дитині пропонується, скажімо, щось змайструвати із запропонованої заготовки чи спробувати прочитати текст, в якому замість окремих слів вмонтовано зображення предмета, особи чи тварини (такий прийом слугує додатковим механізмом зацікавленості в процесі читання). Особливої уваги заслуговує постійна рубрика «З днем народження!», де батьки мають можливість привітати свої діток із днем народження, при чому редакція публікує фото іменинників, що особливо цінно й цікаво для юних ювіляр, адже вони відчувають не лише свою важливість, але й долученість до чогось важливого – читацької когорти улюбленого журналу.

На сторінках журналу періодично з'являється рубрика, на якій оголошуються ті чи інші конкурси: дитячого малюнка, вірша і т. ін., що спонукає малого читача до творчості, розвитку креативних умінь та навичок. Більше того, укінці таких конкурсів оголошуються переможці, яких нагороджують цікавими призами. Така змагальність заохочує дитину до перемоги, розвиває бажання виграти й почуття зацікавленості у грі.

Водночас дитячий журнал «Колобочок», цільова аудиторія якого визначена в діапа-

зоні чотирьох-дев'яти років, має винятково постійну рубрикацію: «Наші читачі», «Переможці конкурсів», «Пори року», «Шануймо свої свята», «Завдання для розумників», «Казка стукає в вікно», «Кросворди для дітей», «Торбинка цікавинок», «Англійська для дітей». Це повноколірне, яскраво ілюстроване видання, яке завдяки рубрикаційному гомеостазу допомагає краще орієнтуватися на сторінках видання, адже уможливорює одразу віднаходження цікавого для себе матеріалу за тематичними напрямками. Чітка навігація з чималою кількістю ігрових завдань, коротеньких віршів, знайомства з першими іноземними словами дають можливість дитині розвинути індивідуальні інтереси, виявити навички до мистецтва чи вивчення мов.

Цікавим з погляду медіаконтенту й відповідно пізнання дитиною світу є журнал «Мамине сонечко», вікова аудиторія якого діти від двох до п'яти років. Візуальна концепція і змістова структура кожного номера вибудовується відповідно до тематичного наповнення номера, присвяченого тій чи іншій події або явищу, з яким редакторський колектив знайомить дитину. Наприклад, пори року: тема номера «Осінь» (2021, № 19), небесні світила: тема «Космос» (2020, № 2), кольори: тема «Кольори та малювання» (2020, № 6), фауна: тема «Комахи» (2020, № 9), флора: тема «Весняні квіти» (2021, № 7), професії: тема «Хто лікує тварин?» (2020, № 18) тощо. Чітка тематична спрямованість медіаконтенту кожного окремого номера дає підстави віднести видання до розряду унікальних і навіть так би мовити нішевих, адже всі матеріали спрямовані на розкриття лише однієї цікавої для дитини проблеми. Кожним новим номером дитина виявляє для себе не просто якісь деталі навколишньої дійсності, а цілий фрагмент/аспект життя, викладений системно, інтригуюче, цікаво й з яскравою деталізацією.

До основних цілей журналів цієї тематичної групи варто віднести не стільки навчальну, скільки виховну й соціалізуючу, оскільки вони знайомлять малого читача з навколишнім життям, викликають інтерес до спілкування зі світом через сторінки улюбленого журналу.

Другу групу представляють журнали для дошкільнят і молодшого шкільного віку. Яскравими зразками таких видань є «Барвінок», «Яблунька», «Непосида», «Смайлик», «Професор Крейд», «Крилаті», «Джміль» та ін. У комунікативно-педагогічній основі журналів цього типологічного циклу поряд із виховною метою лежить навчальна. Так, розважально-пізнавальний журнал «Професор

Крейд», віковий реципієнт якого – діти від шести до десяти років, пропонує своїм читачам різноманітні цікаві математичні та мовні завдання, пов'язані більшою мірою із розвитком логіки і мислення дитини. У журналі представлено пізнавальні, цілком доступні для дитячого сприйняття матеріали, в яких інтригуюче пояснюються історичні процеси в Україні та світі, захопливо аргументуються явища і процеси живої природи, цікаві завдання з вивчення англійської мови.

Цінно, що саме журнали другої групи починають поділятися на спеціалізовані тематичні видання, які спрямовані на розвиток нахилів та здібностей дітей: мистецтво, природознавство, логіка і т.ін. Свідомо йдучи на звуження цільової аудиторії, такі журнали в абсолютно невимушеній і яскраво-ілюстративній формі залучають юних читачів до сфер, які цікаві власне їм самим. Зокрема, журнал «Джміль» поряд з інтригуючими завданнями експериментального циклу з природи (наприклад, досліди із кристалізації води) спрофільований на залучення дітей у світ мистецтва й літератури. На сторінках журналу бачимо адаптовану до когнітивних здібностей дитини інформацію про картини живопису і декоративного мистецтва, зразки дитячої художньої літератури та навіть музики. В ігровій формі читачів залучають до створення саморобних іграшок для театру ляльок. Усе це розвиває уяву, образне мислення, з раннього віку зацікавлює дітей до світу мистецтва.

До літературно-художніх журналів належить і найдавніше періодичне видання для наймолодших – журнал «Барвінок». Домінантна частка медіаконтенту журналу належить саме творам для дітей. Більше того, на сторінках видання мають змогу друкуватися найталановитіші сучасні письменники для дітей: Леся Мовчун, Галина Малик, Володимир Верховень та ін.

Оригінальний медіаконтент представлено в науково-популярному природничому журналі для дітей «Колосок». Редакція видання взяла на себе сміливість (і до слова, з успіхом із цим справила з огляду на наклад у 10 000 примірників) презентувати дитячій аудиторії не просто розважальний чи навчальний матеріал, а науково в доступному вигляді розповісти про захопливий світ природи. На основі допитливості й спостережливості дитячої уваги юних дослідників-натуралістів автори розкривають такі поняття, як бактерії та атоми, видові особливості птахів, найменування і значення вітамінів тощо. Журнал яскраво проілюстровано, але на відміну від дитячих журналів, як-то «Професор Крейд», де функцію зображальності виконують передовсім

малюнки, тут задля об'єктивності й доказовості фактів перевага надається якісним, навіть до певної міри художнім фотографіям аналізованих явищ. Журнал зорієнтований на самоосвіту дітей, особливо тих, хто виявляє здібності та інтерес до природознавства.

Важливим фактом журналів саме цієї, другої вікової групи є наявність потужного національно-патріотичного виховного потенціалу. Якщо у виданнях для найменших дітей цей педагогічно-виховний елемент хоч і присутній, але меншою мірою (оскільки дитина двох-чотирьох років ще не до кінця усвідомлює свою громадянську приналежність), то в журналах аналізованої групи національне виховання стоїть на препозиційному плані. Звісно, що тут потужно працює, поряд із сімейним вихованням, молодша школа. Тому дитина починає цікавитися, на якій землі вона живе, яка її Батьківщина, хто її предки. Як наслідок пізнавально-роз'яснювальну естафету підхоплюють журнали для цієї вікової групи. Звідси медіаконтент журнальних видань чималою мірою зорієнтовано на репрезентацію національних звичаїв і традицій, які проглядаються, наприклад, в українських народних казках, легендах; історії України, представленій крізь призму спеціально підібраних редакторським колективом художніх творів для дітей; рідній мові, глибини якої дитина невимушено сягає цікавими завданнями; національних культурних цінностях, представлених, скажімо, апеляціями до символів Батьківщини, й навіть у художньо-ілюстративному оформленні (див. хоча б «Барвінок») тощо.

Третю групу за віковим принципом становлять журнали для підлітків, віковий діапазон яких становлять діти середнього та старшого шкільного віку. Одразу треба наголосити, що кількісно журнали цієї вікової групи представлено найменше. Головне пояснення такого дисбалансу бачимо у високій мірі комунікаційної глобалізації та діджиталізації молоді, для якої характерним стає клікабельність сприйняття інформації та швидке переключення з одного інформаційного фону на інший, небажання довго концентруватися на одному матеріалі, що, на жаль, не може забезпечити традиційний друкований журнал. Такий інформаційний серфінг відвертає увагу від власне традиційного журналу на користь онлайн середовища, де медіареальність надає набагато більше можливостей інформаційного потенціалу в тамуванні інтересів юних користувачів.

Разом з тим, маємо журнальні видання для третьої вікової групи, які з успіхом витриму-

ють конкуренцію інтернет-середовища. До них належать «Весела перерва», «Однокласник», «Юний натураліст», «Хімія для допитливих», «Біологія для допитливих», «Історія для допитливих» та ін. (цікаво, що їхні назви і медіаконтент так чи інакше стосуються шкільного життя дитини, адже перші життєві пізнання і труднощі пов'язані власне зі школою). Різняться ці видання й за тематичними напрямками: якщо «Весела перерва» – пізнавально-гумористичний журнал з навчальним контентом і чималою «порцією» коміксів, анекдотів і ребусів, то ілюстрований журнал для підлітків «Однокласник» поряд з освітніми матеріалами розміщує як розважальний медіа контент й одночасно висвітлює проблеми, цікаві для цієї вікової категорії. Так, «Однокласник» за 2022 рік № 2 намагається розібратися в питаннях лідерства, сучасних танцювальних напрямків та актуальної, дразливої й нової для юної особистості теми кохання.

Спеціалізовані науково-популярні журнали «Хімія для допитливих», «Біологія для допитливих», «Історія для допитливих», «Географія для допитливих» – це видання для підлітків, які поглиблено цікавляться певним предметом, намагаються покращити свої знання. До такого типу видання належить і «Юний натураліст» з тією хіба відмінністю, що цей журнал немає прив'язки до шкільного предмету й публікує матеріали про рослинний і тваринний світ. Журнал яскраво ілюстрований якісними фото, «вихопленими» з життя природи. Видання розраховане здебільшого на підлітків, для яких вивчення флори і фауни є свого роду хобі, тому медіаконтент сприймається легко й невимушено.

До основних функцій журнальних видань цієї вікової групи можемо віднести передовсім пізнавальну, оскільки підлітковий вік, для якого характерним є загострене сприйняття дійсності й намагання вперше спробувати щось нове, зрозуміти світ і своє місце в ньому, інспірує заглиблення у філософські проблеми буття, хай і в спрощеному та навіть розважальному контексті.

За гендерним принципом журнали поділяють на видання для хлопчиків і видання для дівчаток. У загальновимірному контексті їх також не так багато й приблизно вони паритетні між собою. До перших належать «Маленький розумник», «Світ героїв (Людина-Павук)», «Юний технік України». До других – «Маленька фея та сім гномів», «Чарівна принцеса» та ін. Гендерно протилежним є і медіаконтент видань для хлопчиків і дівчаток. У журналах для хлопчиків пред-

ставлено медіаматеріали, сфера зацікавлень якими належить маскулінній статі. Це різноманітні комікси, де головним героєм є, наприклад, Людина-Павук, лабіринти з машинками та дорожніми розмітками, розмальовки автомобілів, ігри з моряками тощо. У той же час журнали для юних читачок яскраво виражають інтереси фемінної аудиторії. Так, героями журналу «Чарівна принцеса» стають персонажі діснеєвських мультфільмів (Білосніжка, Жасмін, Русалонька, Аріель тощо), ляльки Барбі. Видання пропонують схеми для рукоділля, розмальовки тематичних картинок тощо. Відповідно й колористичне оформлення журнальних видань гендерно полярне: якщо в журналах для хлопчиків домінує блакитно-фіолетова гама, то в періодичних виданнях для дівчаток – рожево-червона.

За територіальним принципом журнали для дітей поділяються на ті, редакції яких розташовані в Києві, та ті, що мають всеукраїнське тиражування, але з редакційними центрами в інших регіонах держави. Поряд із знаними центральними виданнями («Малютко», «Барвінок», «Пізнайко», «Юний натураліст» тощо) виходять журнали фактично в усіх областях України: «Зростаємо разом» (Харків), «Небесний ліхтарик» (Луцьк), «Колосок» (Львів), «Живе джерельце» (Черкаси), «Щедрику-Ведрику» (Хмельницький), «Чарівний ліхтарик» (Ужгород), «Дзвіночок» (Івано-Франківськ) та ін. Можемо стверджувати, що медіаконтент журналів як центральної, так і регіональної редакційної локалізації фактично нічим не відрізняється й виконує точно таку ж соціалізуючу, навчальну, пізнавальну, виховну, громадянсько-патріотичну функцію.

Однак з погляду структурування та якісної новітньої подачі медіаконтенту варто виділити закарпатський журнал «Чарівний ліхтарик». Видання являє собою продукт розвитку інформаційних технологій і позиціонується як перший в Україні інтерактивний журнал. Його особливістю є те, що традиційний медіаконтент (казки, вірші, пісні, загадки тощо) дитина сприймає як традиційним способом, так і з поміччю улюбленого смартфона: за допомогою QR-коду ілюстрації журналу «оживають» й перетворюються на мультиплікаційні фільми, створені авторами журналу. У такий спосіб гаджет перетворюється з ворога, який улажливе увагу дитини, на друга, що стимулює до читацької культури, нехай і за посередництва монітора смартфона. Технологічний процес «зчитування» історій з екрана смартфона посилює пізнавальну діяльність юних читачів і поступово привчає до роботи з журналом, виробляє навички до читання, а комунікація

з улюбленим журналом (у тому числі й через ігри та інтерактивні завдання, які дитина виконує) стає звичним явищем в житті допитливих шанувальників видання.

Висновки і пропозиції. Таким чином, з огляду на кількісні показники в українському медіасередовищі склалися в цілому сприятливі умови для розвитку дитячої журнальної періодики. Загалом типологічний спектр досить широкий, проте й він зазнає певних еволюційних зсувів, інспірованих стрімким розвитком сучасних інформаційних та комунікаційно-технологічних процесів (згадаймо тут журнал «Чарівний ліхтарик»). Відпові-

даючи типологічним ознакам конкретного журнального видання, медіаконтент видань має розвивальний, навчальний, виховний, розважальний характер, індукує пізнавальний інтерес особистості дитини. У сучасну інформаційну епоху дитячий журнал, звісно, не єдине джерело отримання інформації юними реципієнтами, але це ще один цікавий інструмент розкриття дітям неосяжності світу, розширення ними інтелектуального кругозору, це засіб плекання й виховання любові до людей та природи на шляху до гуманістичного і громадянського становлення юного читача.

Література:

1. Бессараб А. О. Зміст і форма сучасного дитячого журналу. *Держава та регіони. Серія : Гуманітарні науки*. 2008. № 3. С. 103–108.
2. Бондаренко Ю. В. Медіапсихологічні проблеми сучасних дитячих періодичних видань. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія : Філологічні науки*. 2010. № 21. С. 208–210.
3. Вернигора Н. М. Українські дослідники періодики та книговидання для дітей. *Українське журналістознавство*. 2013. Вип. 14. С. 80–86.
4. Давидченко Т. С. Дитячі періодичні видання в Україні: контент-аналітичне дослідження змісту. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2010. Т. 38. С. 176–181.
5. Кіт Н. О. Психологізм як передумова реалізації цільового призначення журналу для дошкільників. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2004. Т. 17. С. 107–109.
6. Огар Е. Українське книго- та пресознавство для дітей (спроба загального огляду). *Збірник праць науково-дослідного центру періодики*. 2002. Вип. 10. С. 260–277.
7. Орлик О. Тенденції та розвиток сучасної дитячої періодики (2008–2011). *Вісник Книжкової палати*. 2011. № 12. С. 1–5.
8. Побідаш І. Л. Стан дослідження дитячої періодики в українській науці. *Обрії друкарства*. 2015. № 1(4). С. 132–137.
9. Сидоренко О. О. Становлення та розвиток дитячої учнівської періодики на території України (кінець XIX – початок XXI ст.) : автореф. дис. ... канд. наук. із соц. ком. : 27.00.04. Дніпропетровськ, 2013. 18 с.
10. Стадницька Ю.В. Роль галицької дитячої періодики 20–30-х рр. XX ст. у становленні української пізнавальної літератури : автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком. : 27.00.05. Київ, 2009. 20 с.
11. Шульська Н., Манюхіна А. Ілюстративна культура сучасної дитячої книги: видавничі норми й читацькі вимоги. *SCRIPTA MANENT: молодіжний науковий вісник Інституту філології та журналістики*. 2016. С. 152–154. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585109.pdf>
12. Яблонівська Н. Кримські журнали учнівської молоді «Первый луч» и «Луч» (1906). *Образ*. 2004. Вип. 5. С. 72–77.
13. Heinzerling B. A review of advertisements in children's magazines. *The journal of consumer education*. 1992. Vol. 10. P. 32–37.
14. Jones S. C., Reid A. Children's magazines: reading resources or food marketing tools? *Public Health Nutrition*. 2010. 13(3). P. 393–399.

References:

1. Bessarab, A. O. (2008). Zmist i forma suchasnoho dytyachoho zhurnalu [Content and form of a modern children's magazin]. *Derzhava ta rehiony. Seriya : Humanitarni nauky – State and regions. Series: Humanities*, 3, 103–108 [in Ukrainian].
2. Bondarenko, Y. V. (2010). Mediapsykhologichni problemy suchasnykh dytyachykh periodychnykh vydan' [Media psychological problems of modern children's periodicals]. *Naukovyy visnyk Volyns'koho natsional'noho universytetu im. Lesi Ukrayinky. Seriya : Filolohichni nauky – Scientific Bulletin of Volyn National University. Lesya Ukrainka. Series: Philological Sciences*, 21, 208–210 [in Ukrainian].
3. Vernyhora, N. M. (2013). Ukrayins'ki doslidnyky periodyky ta knyhovydannya dlya ditey [Ukrainian researchers of periodicals and book publishing for children]. *Ukrayins'ke zhurnalistykoznavstvo – Ukrainian journalism*, 14, 80–86 [in Ukrainian].
4. Davydchenko, T. S. (2010). Dytyachi periodychni vydannya v Ukrayini: kontent-analitychne doslidzhen-nya zmistu [Children's periodicals in Ukraine: content-analytical study of content]. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky – Scientific notes of the Institute of Journalism*, 38, 176–181 [in Ukrainian].

5. Kit, N. O. (2004). Psykholohizm yak peredumova realizatsiyi tsil'ovoho pryznachennya zhurnalu dlya doshkil'nykiv [Psychologism as a prerequisite for the implementation of the purpose of the magazine for preschoolers]. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky – Scientific notes of the Institute of Journalism*, 17, 107–109 [in Ukrainian].
6. Ohar, E. (2002). Ukrayins'ke knyho- ta presoznavstvo dlya ditey (sproba zahal'noho ohlyadu) [Ukrainian book and press studies for children (an attempt at a general review)]. *Zbirnyk prats' naukovo-doslidnoho tsentru periodyky – Collection of works of the research center of periodicals*, 10, 260–277 [in Ukrainian].
7. Orlyk, O. (2011). Tendentsiyi ta rozvytok suchasnoyi dytyachoyi periodyky (2008-2011) [Trends and development of modern children's periodicals (2008-2011)]. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty – Bulletin of the Book Chamber*, 12, 1–5 [in Ukrainian].
8. Pobidash, I. L. (2015). Stan doslidzhennya dytyachoyi periodyky v ukrayins'kii nauki [The state of research of children's periodicals in Ukrainian science]. *Obryi drukarstva – Horizons of printing*, 1(4), 132–137 [in Ukrainian].
9. Sydorenko, O. O. (2013). *Stanovlennya ta rozvytok dytyachoyi uchniv'skoyi periodyky na terytoriyi Ukrayiny (kinets' XIX – pochatok XXI st.) [Formation and development of children's student periodicals on the territory of Ukraine (end of XIX – beginning of XXI century)]* : avtoref. dys. ... kand. nauk. iz sots. kom. : 27.00.04. Dnipropetrovs'k, 2013. 18 s. [in Ukrainian].
10. Stadnyts'ka, Y.V. (2009). *Rol' halyts'koyi dytyachoyi periodyky 20-30-kh rr. XX st. u stanovlenni ukrayins'koyi piznaval'noyi literatury [The role of Galician children's periodicals of the 20–30s of the XX century. in the formation of Ukrainian cognitive literature]* : avtoref. dys. ... kand. nauk iz sots. kom. : 27.00.05. Kyiv, 2009. 20 s. [in Ukrainian].
11. Shul's'ka, N., Manyukhina, A. (2016). Ilyustratyvna kul'tura suchasnoyi dytyachoyi knyhy: vydavnychi normy y chytats'ki vymohy [Illustrative culture of modern children's books: publishing standards and reader requirements]. *SCRIPTA MANENT: molodizhnyy naukovyy visnyk Instytutu filolohiyi ta zhurnalistyky – SCRIPTA MANENT: Youth Scientific Bulletin of the Institute of Philology and Journalism*, 152–154. Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585109.pdf> [in Ukrainian].
12. Yablonovs'ka, N. (2004). Kryms'ki zhurnaly uchniv'skoyi molodi «Pervyy luch» y «Luch» (1906) [Crimean magazines of student youth "First Ray" and "Ray" (1906)]. *Obraz – Image*, 5, 72–77 [in Ukrainian].
13. Heinzerling, B. A review of advertisements in children's magazines. *The journal of consumer education*. 1992. Vol. 10. P. 32–37.
14. Jones, S.C., Reid, A. Children's magazines: reading resources or food marketing tools? *Public Health Nutrition*. 2010. 13(3). P. 393–399.